

UNITAT 2

MARC NORMATIU

CONTINGUTS

1. Introducció.....	2
2. Marc normatiu en àmbit europeu.....	3
3. Marc normatiu en àmbit estatal.....	8
4. Marc normatiu en àmbit autonòmic.....	15

OBJECTIUS

- 1. Conèixer el marc normatiu en àmbit europeu: Directiva europea 2019/1024, relativa a les dades obertes i la reutilització de la informació del sector públic**
- 2. Conèixer el marc normatiu en àmbit estatal: Llei 37/2007, de 16 de novembre, sobre reutilització de la informació del sector públic**
- 3. Conèixer el marc normatiu en àmbit autonòmic: Llei 4/2011, de 31 de març, de la bona administració i del bon govern de les Illes Balears**

Autor/a: Servei de Sistemes d'Informació

Data d'elaboració: 23/03/2023

Aquesta obra es difon mitjançant la llicència [Creative Commons Reconeixement-No-Comercial-CompartirIgual 4.0 Internacional](#).

1 Introducció

Podem entendre les **dades obertes** com una nova forma de publicar la informació, que requereix que aquestes dades siguin de lliure accés per a tota la ciutadania, sense limitacions tècniques o legals i publicades en formats oberts, estructurats i reutilitzables.

Per a la regulació de les dades obertes i la reutilització de la informació del sector públic, s'han aprovat diferents normatives en els tres àmbits: europeu, estatal i autonòmic.

En l'àmbit **europeu**, la Comissió Europea ha definit un marc legislatiu amb la **Directiva 2003/98/CE** del Parlament Europeu i del Consell, de 17 de novembre, relativa a la reutilització de la informació del sector públic (*public sector information*, PSI). Posteriorment, la Directiva PSI ha estat modificada amb la **Directiva 2013/37/UE** del Parlament Europeu i del Consell, de 26 de juny. La darrera actualització ha estat amb la **Directiva 2019/1024/UE** del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de juny de 2019, que estableix un conjunt de normes mínimes que regulen la reutilització i els dispositius pràctics destinats a facilitar la reutilització dels documents conservats per organismes del sector públic dels estats membres, els documents conservats per determinades empreses públiques i les dades d'investigació. La Directiva PSI es troba en constant revisió, tal com està establert en la mateixa directiva.

En l'àmbit **estatal** també s'han definit un seguit de normatives relacionades amb la reutilització de la informació del sector públic. Cal dir que les directives europees que s'han presentat en el paràgraf anterior necessiten ser transposades a cada estat membre de la Unió Europea perquè tinguin efecte dins cada estat. Per aquest motiu, la Directiva 2003/98/CE es va transposar en el marc legislatiu espanyol amb la **Llei 37/2007**, de 16 de novembre, sobre reutilització de la informació del sector públic. Posteriorment, la Directiva 2013/37/UE es va transposar amb la **Llei 18/2015**, de 9 de juliol, per la qual es modifica la Llei 37/2007. Quant a la Directiva 2019/1024/UE, es va transposar amb el **Reial decret llei 24/2021**, de 2 de novembre, que també modificà la Llei 37/2007. Per altra banda, es va aprovar el **Reial decret 1495/2011**, de 24 d'octubre, pel qual es desenvolupa la Llei 37/2007, per a l'àmbit del sector públic estatal. Arran de la disposició final primera d'aquest reial decret, sorgeix la **Norma tècnica d'interoperabilitat de reutilització de recursos d'informació del sector públic (NTI-RISP)**. Per acabar, s'ha d'esmentar la **Llei 19/2013**, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, que, tot i que no regula directament la reutilització de la informació del sector públic, incorpora diversos principis i obligacions en matèria de formats de publicació per afavorir la reutilització de la informació.

En l'àmbit autonòmic, el Govern de les Illes Balears ha desenvolupat un conjunt de normatives en l'àmbit de la reutilització de la informació pública i les dades obertes. El 2011, va aprovar la **Llei 4/2011**, de 31 de març de 2011, de la bona administració i bon govern de les Illes Balears, i l'**Acord del Consell de Govern**, d'11 de febrer de 2011, que posa en marxa la Llei 37/2007 en l'àmbit autonòmic i proposa la creació del Portal de Dades Obertes del Govern de les Illes Balears. El 2021, va aprovar el **Decret 47/2021**, de 3 de desembre, pel qual es creen i regulen la Comissió Interdepartamental de Govern Obert, la Comissió Tècnica de Transparència i la Comissió Tècnica de Dades

Obertes, per dur a terme la governança de les dades obertes del Govern. Hi ha altres normatives que no són específiques de la reutilització de la informació pública, però que hi fan referència en algun dels seus articles. Aquestes normatives són la **Llei 1/2019**, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears, i la **Llei 20/2006**, de 15 de desembre, municipal i de règim local de les Illes Balears.

2 Marc normatiu en àmbit europeu

En aquest apartat veurem com ha evolucionat el marc legislatiu europeu en matèria de reutilització i veurem els canvis més significatius introduïts en les diferents normatives.

Neelie Kroes (comissària europea per a l'Agenda Digital fins al novembre del 2015), durant la conferència Digital Agenda and Open Data, que es va dur a terme a Rotterdam el març del 2012, en la intervenció «Data as the new oil», va dir:

Si obrim les dades governamentals podem millorar la transparència, estimular la generació de bons continguts web i dotar de combustible l'economia del futur: les dades són el nou petroli per a l'era digital [...]

Per això, recentment la Comissió Europea ha proposat una sèrie d'esmenes a la Directiva sobre reutilització de la informació del sector públic: volem que usar i reutilitzar les dades sigui més barat, senzill [...]. En lloc de complicades autoritzacions, podràs usar automàticament qualsevol dada.

Ja des del 2003, la Unió Europea ha desenvolupat estratègies, polítiques i projectes en matèria d'obertura de dades obertes, mitjançant el terme *reutilització de la informació del sector públic*, i insta els estats membres a adoptar-les. A continuació, es presenten i s'expliquen aquestes normatives.

Llibre verd sobre la informació del sector públic

Un llibre verd és un conjunt de documents publicats per la Comissió Europea amb l'objectiu d'estimular una reflexió a escala europea sobre un tema concret. En aquest material, es convida les parts interessades (organismes i particulars) a participar en un procés de consulta i debat sobre les propostes que es presenten.

Així doncs, el 1998, fruit d'un ampli procés de consultes, la Comissió Europea va elaborar el ***Llibre verd sobre la informació del sector públic*** per cridar l'atenció sobre la necessitat de millorar les sinergies entre el sector públic i el privat quant al mercat de la informació.

L'objectiu principal d'aquest llibre verd és respondre a deu qüestions relacionades amb la informació del sector públic. Introdueix conceptes que encara segueixen vigents i defineix un conjunt de principis que han estat desenvolupats en posteriors normatives. Vegem a continuació quins són aquests aspectes destacats:

- La informació del sector públic és un recurs clau per a Europa: es reconeix la necessitat d'harmonització malgrat les dificultats que suposen la dispersió, la diversitat lingüística i la quantitat de punts d'informació.
- La informació del sector públic té una utilitat enorme per a una millora de la participació ciutadana en la vida pública i política.
- La informació del sector públic ha de ser un recurs clau per a les empreses de tots els sectors d'activitat. Se subratlla la necessitat d'igualtat d'oportunitats en l'accés a les dades per crear un mercat competitiu.
- Apareix el concepte de reutilització de la informació, a més del debat sobre els límits de la reutilització comercial.
- Cal associar informació del sector públic a la societat de la informació, i és important reutilitzar-la per oferir serveis de govern electrònic.
- Cal accentuar el potencial d'internet per dotar tota la ciutadania d'un accés generalitzat a la informació del sector públic.
- S'ofereixen una definició i una classificació dels tipus d'informació del sector públic, en què es distingeix entre l'administrativa i no administrativa i la classificació en funció del valor de mercat.
- Destaca la discussió sobre les condicions d'accés a la informació: necessitat d'acreditar l'interès, excepcions a l'accés, terminis, quantitat i format.
- Cal vigilar el règim de preus de la informació pública.
- S'ha d'anar amb compte amb els potencials conflictes entre reutilització i propietat intel·lectual i protecció de dades personals.

Directiva europea 2003/98/CE

El llibre verd va servir d'inspiració per definir la **Directiva europea 2003/98/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 17 de novembre de 2003**, relativa a la reutilització de la informació del sector públic.

Aquesta directiva va establir un marc comú europeu per a la reutilització de la informació del sector públic i garantir la creació d'un mercat interior d'informació transparent, equitativa, proporcionada i no discriminatòria que fomenti la creació de feina i dinamització del sector privat. A més, va establir un conjunt mínim de normes per regular la reutilització de la informació pública pels estats membres, i va incloure recomanacions per facilitar-ne l'accés en formats electrònics i reutilitzables i limitar-ne les taxes.

Va definir un conjunt mínim d'obligacions per harmonitzar les lleis, els reglaments i les pràctiques que duïen a terme els estats membres. Aquestes obligacions són:

- Quan s'autoritzi una reutilització, ha de ser en igualtat de condicions, tant si és amb finalitats comercials com si és amb finalitats no comercials.
- Les condicions de reutilització han de ser clares i fàcilment accessibles.

- El principi general de taxes i preus preveu la recuperació de costos.
- Preferentment, s'han de facilitar els documents reutilitzables i les llicències per mitjans electrònics.

L'àmbit d'aplicació d'aquesta directiva són els organismes del sector públic dels estats membres. S'especifiquen una sèrie de casos en què no cal aplicar aquesta normativa:

- Informació produïda per una activitat que sobrepassi l'àmbit de la missió del servei públic.
- Informació que tengui drets de propietat intel·lectual de tercers.
- Informació a la qual no es pugui accedir en virtut de règims d'accés dels estats membres (protecció de la seguretat nacional, confidencialitat estadística o comercial).
- Informació conservada per entitats de radiodifusió, institucions educatives o d'investigació i institucions culturals com ara museus, biblioteques, arxius, etc.

La ciutadania ha de poder sol·licitar informació del sector públic i els organismes públics han d'oferir vies perquè els ciutadans ho puguin fer. Si no s'estableixen altres terminis, l'Administració té vint dies hàbils per respondre aquestes sol·licituds. En cas de ser sol·licituds molt extenses o complexes, s'hi poden afegir vint dies hàbils més. Si l'Administració nega aquest accés a la informació pública, ha de fer saber al ciutadà els motius pels quals ha pres aquesta decisió.

Si s'aplica una tarifa a l'accés de la informació, aquesta hauria de servir per cobrir costos de recollida, producció, reproducció i difusió de la informació i, a banda, produir un marge de benefici raonable de la inversió. Aquestes tarifes han de ser fixades i publicades amb anterioritat, i s'han d'indicar quins factors es tenen en compte en el càlcul de les tarifes per a casos atípics.

Es pot autoritzar la reutilització sense condicions. Si se'n posen, no han de restringir les possibilitats de reutilització o la competència i no han de ser discriminatòries.

Els estats membres han d'assegurar l'existència de dispositius que facilitin la recerca de la informació disponible per a la reutilització, tals com llistes (d'accés en línia, preferentment) dels documents més importants i portals connectats a llistes descentralitzades.

Els organismes públics no poden celebrar acords d'exclusivitat amb reutilitzadors individuals. Si per necessitat de prestació d'un servei públic fos necessària aquesta prestació exclusiva, s'ha de revisar periòdicament cada tres anys.

Directiva europea 2013/37/UE

La continuïtat de l'estratègia europea per les dades obertes va quedar materialitzada amb la modificació a la Directiva 2003/98/CE a través de la Directiva 2013/37/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 26 de juny de 2013, que està més enfocada en els aspectes econòmics de la reutilització que en l'accés a la informació. Aquesta nova di-

rectiva va aconseguir consolidar les polítiques de reutilització, ja que reconeix el valor de la publicació de les dades obertes, no només des del punt de vista econòmic, sinó també social i com a motor de la transparència.

Amb aquesta normativa, s'amplia l'àmbit d'aplicació de la Directiva 2003/98/CE. S'inclou la informació pública de biblioteques, museus i arxius.

Per contra, s'afegeixen nous àmbits que queden fora de la reutilització de la informació pública:

- Logotips, divises o insígnies.
- Dades de caràcter personal.
- Centres escolars i universitats, llevat de biblioteques universitàries.
- Institucions culturals que no siguin biblioteques, museus o arxius.

Un tret important d'aquesta directiva és que introdueix el dret a la reutilització de la informació pública, d'acord amb les normes d'accés de cada estat membre, per a finalitats comercials i no comercials.

Si l'organisme públic denega la sol·licitud de reutilització d'un ciutadà, ha d'indicar les vies de recurs a les quals es pot acollir aquest ciutadà. A banda, s'inclou la possibilitat que un òrgan de revisió imparcial amb experiència tècnica adequada revisi la sol·licitud.

Quant als formats de les dades, introdueix l'obligació, sempre que sigui possible i apropiat, de publicar informació en formats estàndard, oberts, llegibles per màquina de manera automàtica i amb la màxima granularitat possible.

Amb relació a les tarifes, s'estableix el principi de costos marginals, és a dir, les tarifes només són per cobrir costos de recollida, producció, reproducció i difusió de la informació, excepte per a aquests casos:

- Organismes als quals s'exigeixi generar uns ingressos. En aquest cas, la tarifa es pot incrementar en un marge raonable.
- Les biblioteques (incloses les universitàries), els museus i els arxius, que poden incrementar les tarifes amb els costos de conservació i compensació de drets més un marge de benefici raonable de la inversió.

S'obliguen els estats membres a crear catàlegs de dades que incloguin llistes de documents amb les seves metadades, accessibles, en línia i llegibles per màquina. S'indica que els catàlegs de dades han d'estar descentralitzats i s'han de poder connectar entre si.

Es manté el principi general de prohibició, però es dona la possibilitat d'establir acords exclusius en matèria de reutilització de la informació per raons d'interès general, sense que siguin superiors a deu anys. Amb tot, s'han de seguir revisant cada tres anys.

Els estats membres han de presentar cada tres anys un informe a la Comissió sobre la disponibilitat de la informació del sector públic per a la reutilització, les condicions que regeixen la seva disponibilitat i les pràctiques en matèria de recursos.

Directiva europea (UE) 2019/1024

La Directiva (UE) 2019/1024 del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de juny de 2019, és la darrera actualització de la Directiva 2003/98/CE. Fa referència explícita a les dades obertes. Proposa definir un conjunt de dades de valor que tots els estats membres han de fer públiques. També parla de la importància de publicar dades de qualitat (dades actualitzades).

Aquesta directiva cerca ampliar l'àmbit d'aplicació de la normativa anterior i d'adequar les garanties i les obligacions jurídiques al panorama actual d'innovació, en què les tecnologies com la intel·ligència artificial (IA) podrien beneficiar-se d'una major disponibilitat de dades del sector públic. Aquesta iniciativa està alineada amb l'estratègia de dades de la Unió Europea, per a la creació d'un mercat únic de dades en què la informació flueixi lliurement entre estats i entre sectors.

Amb aquesta nova regulació, s'intenta afavorir la reutilització de la informació del sector públic en un context de transformació digital, amb l'objectiu d'impulsar l'«ocupació intel·ligent de les dades», així com la «creació de nous serveis i aplicacions basats en l'ús, l'agregació o la combinació de dades». Per tant, era imprescindible actualitzar el marc normatiu, ja que les disposicions anteriors estaven «desfasades pel que fa a aquests canvis ràpids i això pot provocar la pèrdua d'oportunitats econòmiques i socials que ofereix la reutilització de les dades públiques».

De la nova normativa, se'n poden destacar les conclusions següents:

- Persisteix encara una certa timidesa per part de la regulació europea a l'hora d'establir obligacions clares i precises que facilitin l'accés a la informació del sector públic amb finalitats de reutilització. En aquest sentit, deixa que els estats membres siguin els responsables de regular el règim d'accés a la informació pública, i això dificulta la creació d'un mercat europeu únic de la reutilització.
- S'ha ampliat l'àmbit subjectiu d'aplicació de la normativa sobre reutilització. Ara també és aplicable a una part de les societats mercantils públiques (per exemple, les empreses publicitàries, de transport o energia). També s'aplica a les dades d'investigacions d'institucions públiques.
- Una de les novetats principals és que inclou el concepte de dades d'alt valor. Són dades que reporten beneficis per a la societat, el medi ambient i l'economia. S'estableixen sis categories de dades d'alt valor: dades geoespacionals, dades d'observació de la Terra i el medi ambient, dades de meteorologia, dades estadístiques, dades de societats i propietat de societats, i dades de mobilitat. Cada estat membre pot ampliar aquesta llista de dades en àmbit estatal.
- S'incorpora el principi de «dades obertes des del disseny i per defecte». Per fer-ho, s'ha de fomentar l'ús de documents electrònics amb formats oberts que siguin llegibles per màquines, accessibles, fàcils de localitzar i reutilitzables, juntament amb les seves metadades. A banda, els organismes han de difondre dades dinàmiques perquè puguin ser utilitzades immediatament després de la seva recopilació, a través d'API i, si escau, en forma de descàrrega massiva.

- La normativa estableix que la reutilització de la informació pública ha de ser gratuïta. No obstant això, es preveuen algunes excepcions en què es pot aplicar una tarifa que cobreixi els costos marginals de reproducció, posada a disposició, difusió, anonimització de dades personals i adopció de les mesures adients per protegir la informació comercial confidencial.
- Per facilitar el compliment de la directiva, es proposa que les administracions públiques creïn una unitat responsable de la informació, que serà la responsable de la coordinació i la publicació de la informació pública de qualitat, a més del punt de contacte amb la ciutadania.

3 Marc normatiu en àmbit estatal

A l'Estat espanyol, des de l'any 2007 s'han anat desenvolupant polítiques de dades obertes amb la denominació RISP (reutilització de la informació del sector públic) en la línia de les polítiques europees.

Llei 37/2007, de 16 de novembre, sobre reutilització de la informació del sector públic

Aquesta llei va transposar la Directiva europea 2003/98/CE en el marc legal espanyol. Va ser l'inici d'una estratègia estatal en matèria de dades obertes tant en l'àmbit de l'Administració General de l'Estat com en el marc autonòmic.

Es considera la regulació bàsica que estableix un marc general mínim per a les condicions de reutilització de la informació pública. Amb aquest marc, es contribueix al desenvolupament de la societat de la informació, a fi de facilitar la creació de productes i serveis d'informació de valor afegit, a més de fomentar un augment de la transparència administrativa.

S'aplica a l'Administració General de l'Estat, a les administracions de les comunitats autònomes i a les entitats que integren l'Administració local. També afecta les entitats gestores i els serveis comuns de la Seguretat Social, els organismes autònoms, les agències estatals, els consorcis, les fundacions, les associacions constituïdes per les administracions del sector públic i qualsevol entitat de dret públic amb personalitat jurídica pròpia, vinculada o dependent de qualsevol de les administracions públiques.

Queda fora de l'aplicació d'aquesta llei la informació següent:

- Informació que afecti la defensa nacional, la seguretat de l'Estat i la protecció de la seguretat pública, a més de la informació sotmesa al secret estadístic i a la confidencialitat comercial.
- Informació que, per ser consultada, requereixi ser titular d'un dret o un interès legítim.
- Informació que tenguin drets de propietat intel·lectual o industrial per part de tercers.

- Informació conservada per les entitats de serveis essencials de radiodifusió sonora i televisiva i les seves filials.
- Informació que pertanyi a entitats educatives i de recerca: centres escolars, universitats, arxius, biblioteques, centres d'investigació.
- Informació en poder d'entitats culturals, com ara museus, biblioteques, arxius històrics, orquestres, òperes, ballets i teatres.

Els ciutadans poden sol·licitar l'obertura de les dades públiques. Aquestes sol·licituds s'han d'adreçar a l'òrgan propietari de les dades. En la sol·licitud s'ha d'especificar si és per a finalitats comercials o no comercials.

L'òrgan competent ha de resoldre la sol·licitud en un termini màxim de vint dies, amb una ampliació d'uns altres vint dies quan, pel volum o per la complexitat de la informació sol·licitada, no sigui possible resoldre-la en el termini esmentat. El sol·licitant pot entendre desestimada la sol·licitud si no es dicta una resolució expressa en el termini màxim.

Si es denega l'obertura total o parcial de la informació, s'ha de notificar al sol·licitant i se li han d'explicar els motius d'aquesta decisió, sempre fundats en alguna de les disposicions de la llei o l'ordenament jurídic vigent.

Cal fomentar que la informació es posi a l'abast de la ciutadania i les empreses en formats electrònics i accessibles per a persones amb discapacitat.

Es pot aplicar una taxa o un preu per subministrar dades públiques amb la finalitat de ser reutilitzades. Es poden aplicar taxes o preus diferenciats segons si es tracta de reutilització comercial o no comercial.

Les administracions tenen dues modalitats per posar les dades a l'abast de la ciutadania:

- Sense cap condició.
- Amb condicions definides amb llicències tipus. Aquestes llicències han de reflectir la finalitat comercial o no comercial per a la qual es concedeix la reutilització, la durada de la llicència, les obligacions del beneficiari i les responsabilitats d'ús. Així mateix, han d'indicar el caràcter gratuït o la taxa o preu públic aplicable.

Els ciutadans o les empreses que reutilitzin les dades públiques no les poden modificar, ni en poden desnaturalitzar el sentit. Han de citar la font i han d'informar de la data de la darrera actualització de les dades.

No es permet l'atorgament de drets exclusius a favor de tercers, llevat que sigui necessari per a la prestació d'un servei d'interès públic. En aquest cas, cal revisar periòdicament cada tres anys la validesa del motiu que va justificar la concessió del dret exclusiu. Aquests acords exclusius han de ser transparents i públics.

La llei estableix el règim sancionador següent:

- **Infraccions molt greus:** desnaturalització del sentit de la informació o alteració molt greu del contingut quan s'ha concedit una llicència. Multes de 50.001 a 100.000 euros.
- **Infraccions greus:** reutilització sense llicència quan aquesta sigui necessària, reutilització per a una finalitat diferent de la concedida, alteració greu del contingut o incompliment greu d'altres condicions imposades en la llicència. Multes de 10.001 a 50.000 euros.
- **Infraccions lleus:** utilització sense esmentar la data de la darrera actualització de la informació, alteració lleu del contingut, absència de la citació de la font o incompliment lleu d'altres condicions imposades en la llicència. Multes de 1.000 a 10.000 euros.

Reial decret 1495/2011

La Llei 37/2007 es va desenvolupar amb l'aprovació del Reial decret 1495/2011, de 24 d'octubre, sobre reutilització de la informació del sector públic, per a l'àmbit del sector públic estatal, que va donar lloc tant al portal de dades obertes *datos.gob.es* com a la Norma tècnica d'interoperabilitat de recursos de la informació (també anomenada NTI-RISP).

Amb aquest reial decret es pretenen homogeneïtzar els drets i les condicions de reutilització de les dades públiques. S'aplica a ens, organismes i entitats del sector públic estatal.

Els òrgans, organismes i entitats del sector públic estatal disposen d'un òrgan de coordinació de les activitats de reutilització de la informació.

La informació s'ha de publicar en formats electrònics de manera estructurada i usable i preferentment en brut, en formats processables, accessibles de manera automatitzada i basats en estàndards oberts segons l'Esquema Nacional d'Interoperabilitat. S'ha de procurar que la informació s'actualitzi de manera completa i íntegra en el temps i la freqüència adequats.

S'estableixen les següents condicions generals de reutilització:

- Està prohibit desnaturalitzar el sentit de la informació.
- S'ha de citar la font de la informació.
- S'ha de fer referència a la data de la darrera actualització de la informació, sempre que estigui inclosa en el document original.
- No es pot indicar, insinuar o suggerir que la reutilització de la informació té la participació, el patrocini o el suport de l'òrgan o organisme del sector públic estatal titular d'aquesta informació.
- No es poden alterar les metadades sobre la data d'actualització ni les condicions de reutilització que tengui associada la informació.

Els ciutadans i les empreses que reutilitzen la informació són els únics responsables de l'ús que en fan. Els organismes públics no són responsables dels danys o les pèrdues econòmiques o materials provocats per un mal ús de la informació reutilitzada.

La informació que té drets de propietat intel·lectual o industrial per part de tercers només es pot reutilitzar si l'organisme té o obté la cessió dels drets d'explotació per part dels seus titulars.

Les dades de caràcter personal no són reutilitzables. Si la informació conté dades personals, s'ha de fer un procés de dissociació d'aquestes dades.

Els òrgans, organismes i entitats del sector públic estatal han de posar a disposició de la ciutadania la informació reutilitzable mitjançant el catàleg de dades **datos.gob.es**, que ha de ser el punt únic d'accés a tota la informació pública reutilitzable. Els organismes han de col·laborar de manera activa en l'actualització d'aquest catàleg.

Norma tècnica d'interoperabilitat de reutilització de recursos d'informació del sector públic (NTI-RISP)

La norma va ser aprovada per la Resolució de 19 de febrer de 2013 de la Secretaria d'Estat d'Administracions Públiques, i estableix el conjunt de pautes bàsiques per a la reutilització de documents i recursos d'informació elaborats o custodiats pel sector públic. Aquesta normativa sorgeix arran de la disposició final primera del Reial decret 1495/2011.

Aquesta normativa s'aplica a qualsevol òrgan de l'Administració pública o entitat de dret públic vinculada o dependent.

Descriu com ha de ser la informació per ser reutilitzada. Es considera prioritària la informació de més rellevància i més potencial social i econòmic. Les dades han de ser primàries, sense modificacions i del nivell granular més fi possible. La informació ha de ser estructurada perquè se'n permeti el processament automatitzat, i ha d'estar actualitzada en les últimes versions. Així mateix, cal indicar la data de la darrera actualització i la freqüència d'aquestes actualitzacions.

Els documents i recursos d'informació reutilitzables han d'estar identificats mitjançant referències úniques i úniques, basades en identificadors de recursos uniformes.

Aquesta norma tècnica descriu les metadades mínimes que han d'acompanyar els conjunts de dades que es publicaran en els catàlegs de dades obertes: nom, descripció, temàtica, etiquetes, identificador, data de creació, data de la darrera actualització, freqüència d'actualització, idiomes, organisme responsable de les dades, etc.

Quant als formats, es recomana l'ús d'estàndards oberts i, de manera complementària, altres estàndards d'ús generalitzat entre la ciutadania. S'han de seleccionar preferentment els formats que permetin una representació semàntica.

Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern

El desembre de 2013 es va aprovar la primera llei de transparència a l'Estat espanyol, mitjançant la qual:

- Les administracions es comprometen a una sèrie d'obligacions en matèria de publicitat activa de la informació pública.
- Les administracions doten la ciutadania d'un nou dret: el dret d'accés a la informació pública.
- La ciutadania, mitjançant un procediment de sol·licitud d'accés a la informació, pot demanar la publicació d'informació que es troba en mans de l'Administració i que abans no estava publicada.

La Llei 19/2013 incorpora diversos principis i obligacions en matèria de formats de publicació per afavorir la reutilització de la informació, com ara els següents:

- La informació subjecta a les obligacions de transparència ha de ser publicada a les seues electròniques o pàgines web corresponents, de manera clara, estructurada i comprensible per a les persones interessades i, preferiblement, en formats reutilitzables. S'han d'establir els mecanismes adequats per facilitar l'accessibilitat, la interoperabilitat, la qualitat i la reutilització de la informació publicada, així com la seva identificació i localització.
- Reutilització: s'ha de fomentar que la informació sigui publicada en formats que en permetin la reutilització, d'acord amb el que preveuen la Llei 37/2007, de 16 de novembre, sobre reutilització de la informació del sector públic, i la seva normativa de desenvolupament.

Llei 18/2015, de 9 de juliol, per la qual es modifica la Llei 37/2007

La Llei 18/2015, de 9 de juliol de 2015, incorpora la Directiva 2013/37/UE a l'ordenament jurídic espanyol i modifica la Llei 37/2007, sobre la reutilització de la informació del sector públic.

A continuació, es resumeixen les modificacions que estableix la Llei 18/2015 sobre la Llei 37/2007:

- La reutilització de la informació pública es fa obligatòria per a les administracions i els organismes del sector públic, llevat d'aquella informació que n'estigui expressament exclosa.
- L'aplicació de la llei s'amplia a les biblioteques, incloses les universitàries, els museus i els arxius.
- Queden fora de l'aplicació de la llei la informació sobre la qual hi ha prohibicions o limitacions en la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació i bon govern. Així mateix, també queden fora la informació obtinguda per l'Administració tributària i la Seguretat Social en el desenvolupament de les seves funcions; la informació sotmesa a secrets comercials, professionals o empresarials; la informació produïda en museus i arxius estatals, sempre que

sigui resultat d'una investigació; la informació produïda i conservada per institucions culturals que no siguin biblioteques, museus i arxius; els documents que només incloguin logotips, divises i insígnies; la informació amb dades personals, i els estudis realitzats per entitats del sector públic en col·laboració amb el sector privat.

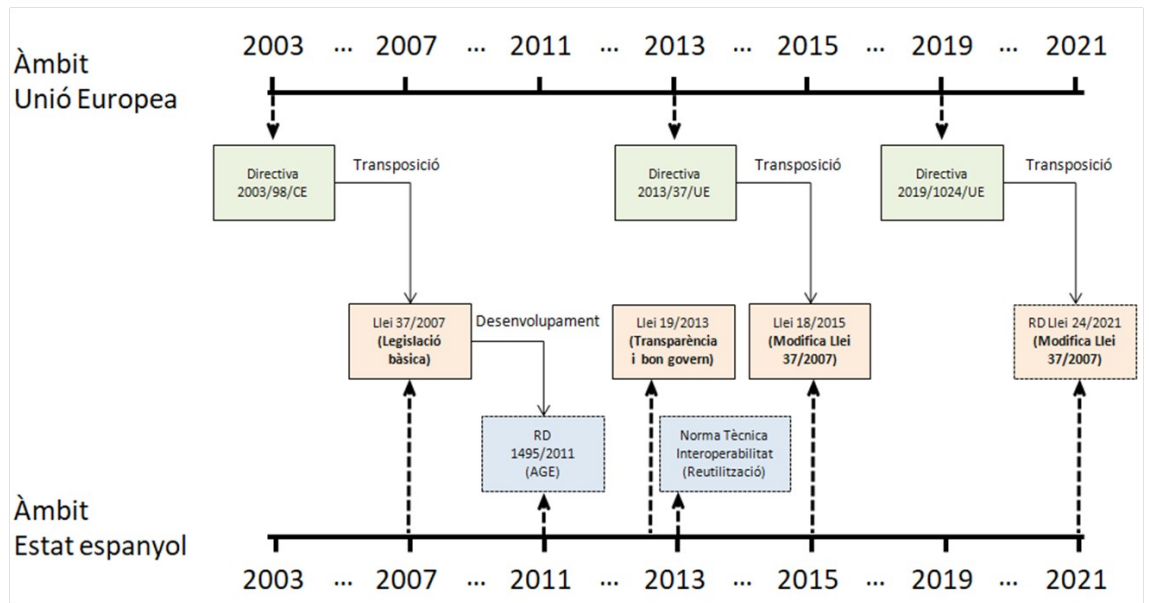
- Sempre que sigui possible i no impliqui un esforç desproporcionat, els documents s'han de facilitar en formats oberts i llegibles per màquina, juntament amb les seves metadades, i en el màxim grau de precisió i disgregació. Tant el format com les metadades s'han de basar en normes formals i estàndards oberts.
- S'incorpora el principi de costos marginals en el càlcul del règim de tarifes per a la reutilització de documents establert en la directiva, excepte per a: 1) els arxius, els museus i les biblioteques, incloses les universitàries, i 2) els centres o els documents que necessitin generar ingressos per fer la seva activitat. Es fomenta que la informació sobre les tarifes sigui transparent.
- Les metadades que acompanyen la informació reutilitzable no es poden modificar.
- Si la informació es presenta de manera dissociada per protegir la identificació de persones, es prohibeix revertir aquesta dissociació amb l'addició de dades obtingudes d'altres fonts.
- Els usuaris i els agents han de dur a terme aquesta reutilització sota la seva responsabilitat, i han de respondre ells mateixos davant de danys que puguin ocasionar a tercers.
- L'Administració no renuncia als seus drets d'explotació per fer reutilitzable un conjunt d'informació.
- Es fomenta l'ús de llicències obertes amb les mínimes restriccions possibles sobre la reutilització de la informació.
- S'introdueix l'obligació de crear catàlegs de dades que permetin als ciutadans la recuperació adequada de la informació disponible en línia per a la reutilització, i en particular el manteniment per part de l'Administració General de l'Estat d'un catàleg d'informació pública reutilitzable (*datos.gob.es*).
- Es permeten, de manera excepcional, els acords exclusius quan siguin necessaris per prestar un servei d'interès públic. S'han de revisar almenys cada tres anys per determinar si la causa que els va justificar continua essent vàlida. Quan l'acord es fa per a la digitalització de recursos culturals, aquest acord no pot superar els deu anys. Una vegada acabat l'acord, és obligatori entregar a l'Administració una còpia del material digitalitzat, que serà publicada perquè es pugui reutilitzar.

Reial decret llei 24/2021

En la sessió del Ple del Congrés dels Diputats celebrada el dia 2 de desembre de 2021, es va convalidar el Reial decret llei 24/2021, de 2 de novembre, de transposició de diverses directives de la Unió Europea, entre la qual hi ha la Directiva (UE) 2019/1024 del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de juny de 2019, relativa a les dades obertes i la reutilització de la informació del sector públic. Amb aquesta nova regulació s'ha procedit a modificar les previsions de la Llei 37/2007, de 16 de novembre, sobre reutilització de la informació del sector públic. A continuació, s'expliquen aquestes modificacions:

- Des del punt de vista del seu àmbit subjectiu, la legislació és aplicable a totes les entitats a les quals s'apliqui la normativa reguladora del procediment administratiu comú (Llei 39/2015): per exemple, les entitats de dret privat vinculades o dependents de les administracions públiques quan exerceixin potestats administratives.
- Pel que fa a les dades d'alt valor, juntament amb les establertes per la Comissió Europea (és a dir, geoespacial, observació de la Terra i el medi ambient, meteorologia, estadística, societats i propietat de societats, a més de mobilitat), el Ministeri d'Afers Econòmics i Transformació Digital també pot especificar altres conjunts de dades addicionals. En concret, ho pot fer a través de la selecció i l'actualització que dugui a terme la Divisió Oficina de la Dada amb la col·laboració dels actors interessats, tant públics com privats. En relació amb això, és important recordar que, amb caràcter general, aquestes dades han d'estar disponibles gratuïtament, han de ser llegibles per màquina, s'han de subministrar a través d'API i, si escau, s'han de proporcionar en forma de descàrrega massiva.
- Quan la posada a disposició de forma gratuïta de les dades d'alt valor pugui tenir un impacte substancial en el pressupost d'organismes i entitats de dret públic que hagin d'obtenir ingressos per finançar la seva activitat de servei públic, l'Administració pública a la qual estiguin vinculats o de la qual depenguin és l'òrgan competent per eximir-los d'aquesta obligació. En conseqüència, tals organismes i entitats no podrien adoptar aquesta decisió per si mateixos.
- Si les administracions autonòmiques i locals creen un catàleg de dades obertes, ha de ser interoperable amb l'estatal (*datos.gob.es*). Els conjunts de dades que s'hi publiquin han de ser en formats accessibles, fàcils de localitzar i reutilitzables.
- Les administracions públiques han d'implementar i oferir a la ciutadania un procediment administratiu de tramitació de sol·licituds de reutilització. Les societats mercantils, els centres d'ensenyament, els organismes d'investigació o les entitats que facin activitats d'investigació queden exempts d'aquesta obligació.
- Des del punt de vista organitzatiu, s'estableix l'obligació que cada entitat designi una unitat responsable de la reutilització de la informació. Aquestes unitats s'han d'encarregar de fer pública la informació en formats reutilitzables, de mantenir-la actualitzada, d'organitzar activitats de foment de la reutilització i impulsar activitats de conscienciació i formació.

A continuació, es mostra un gràfic que resumeix la normativa d'àmbit europeu i la d'àmbit estatal en relació amb la reutilització de la informació del sector públic i les dades obertes.

4 Marc normatiu en àmbit autonòmic

Les diferents administracions autonòmiques han incorporat a la seva pròpia legislació normatives específiques sobre reutilització de la informació pública i dades obertes.

En el cas de les Illes Balears, tenim la **Llei 20/2006**, de 15 de desembre, municipal i de règim local de les Illes Balears; la **Llei 4/2011**, de 31 de març, de la bona administració i del bon govern de les Illes Balears; la **Llei 1/2019**, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears; l'**Acord del Consell de Govern** d'11 de febrer de 2011, que posa en marxa la Llei 37/2007 en l'àmbit autonòmic i proposa la creació del Portal de Dades Obertes del Govern de les Illes Balears, i el **Decret 47/2021**, de 3 de desembre, pel qual es creen i regulen la Comissió Interdepartamental de Govern Obert, la Comissió Tècnica de Transparència i la Comissió Tècnica de Dades Obertes.

A continuació, explicarem cadascun d'aquests acords, lleis i decrets aprovats en àmbit autonòmic.

Llei 20/2006, de 15 de desembre, municipal i de règim local de les Illes Balears

Aquesta llei desplega, en l'àmbit autonòmic de les Illes Balears, la Llei de bases del 1985. D'aquesta manera, s'estableix la legislació bàsica de règim local de les nostres illes.

L'article 119 bis d'aquesta llei se centra en el concepte de la publicitat activa a la qual estan obligades les administracions públiques arran de l'aprovació de la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

En aquest article es fa referència a la necessitat de fer accessibles les dades públiques, principalment les dades relacionades amb la informació institucional, organitzativa, de planificació, informació de rellevància jurídica i informació econòmica, pressupostària i estadística.

Les administracions públiques han de procurar que les dades publicades siguin interoperables, localitzables i de qualitat. A banda, les entitats locals també han de procurar la utilització de formats reutilitzables que permetin l'obertura de dades per a la generació de valor públic.

Llei 4/2011, de 31 de març, de la bona administració i el bon govern de les Illes Balears

Aquesta llei té l'objectiu d'establir les mesures i les línies d'actuació que permetin al Govern, a l'Administració de la comunitat autònoma i als ens del sector públic instrumental de les Illes Balears actuar de conformitat amb els principis i els valors de la bona administració i del bon govern.

Quant a la reutilització de la informació pública i les dades obertes, hi fan referència els articles 19 i 40 d'aquesta llei.

L'article 19, sobre la contractació pública, obliga els òrgans de contractació de l'Administració pública i el sector públic instrumental de les Illes Balears a publicar en format reutilitzable la informació dels contractes públics que tramitin.

Així mateix, l'article 40, específic per a l'obertura de dades, compromet el Govern de les Illes Balears a l'obertura efectiva de les dades públiques per millorar la transparència i generar valor a la societat.

En aquest mateix article es diu que l'obertura de les dades s'ha de fer en formats reutilitzables i que s'ha de prioritzar la publicació de la informació mercantil i empresarial, la informació geogràfica, la informació legal, l'estadística social i la informació de transport.

Les dades han de ser de lliure accés (amb llicències de propietat obertes) per fomentar la redistribució, la reutilització i l'aprofitament de la informació, sens perjudici del que estableixi la normativa de protecció de dades de caràcter personal.

Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears

Aquesta llei té l'objectiu d'establir, d'acord amb l'Estatut d'autonomia, el règim jurídic aplicable al president, al Govern de les Illes Balears i als seus membres, a més de determinar els principis i els valors que han de fonamentar l'actuació del govern.

Aquesta llei dedica l'article 64 al govern obert. En aquest article, es diu que el Govern i els seus membres han de garantir la transparència, la participació i la col·laboració ciutadana en els assumptes públics. Per aconseguir-ho, el Govern ha de:

- Garantir l'obertura i la publicació d'estadístiques i dades públiques per als ciutadans i les entitats públiques i privades, en formats reutilitzables i accessibles telemàticament.
- Fonamentar la publicació i la publicació d'informació d'interès públic, i garantir l'especial protecció del dret de les persones.

Com es pot veure, el Govern té l'obligació de fer accessibles les dades públiques en formats reutilitzables per garantir la reutilització de la informació, i ha de vetlar sempre per la protecció del dret de les persones.

Acord del Consell de Govern d'11 de febrer de 2011, que posa en marxa la Llei 37/2007 en l'àmbit autonòmic i proposa la creació del Portal de Dades Obertes del Govern de les Illes Balears

L'Acord del Consell de Govern d'11 de febrer de 2011 engega la Llei estatal 37/2007, sobre reutilització de la informació del sector públic en l'àmbit autonòmic. Ho fa amb la creació del [Portal de Dades Obertes del Govern de les Illes Balears](#). A través d'aquest portal, els ciutadans i les empreses poden consultar i descarregar les dades públiques del Govern en formats reutilitzables.

En l'apartat primer d'aquest acord es posa de manifest que la reutilització de la informació pública generada per l'Administració autonòmica és un valor que pot contribuir al desenvolupament econòmic de les Illes i, a més a més, augmenta la transparència de l'Administració.

Aquest acord ha estat derogat per l'Acord del Consell de Govern de 17 d'abril de 2023, pel qual s'estableixen mesures per impulsar l'obertura i reutilització de les dades del Govern de les Illes Balears.

Decret 47/2021, de 3 de desembre, pel qual es creen i regulen la Comissió Interdepartamental de Govern Obert, la Comissió Tècnica de Transparència i la Comissió Tècnica de Dades Obertes

El Decret, 47/2021, de 3 de desembre, serveix per crear la Comissió Tècnica de Dades Obertes, que té l'objectiu de servir d'espai de coordinació, col·laboració i consulta tècniques en matèria de dades obertes a l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

Aquesta comissió tècnica s'adscriu a la Direcció General de Modernització i Administració Digital i s'encarrega de les funcions següents:

- Elaborar un inventari de les dades públiques de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i dels ens del sector públic instrumental susceptibles de reutilització, i impulsar-ne la incorporació al Portal de Dades Obertes del Govern de les Illes Balears.
- Establir compromisos i acords d'obertura i reutilització d'aquestes dades, definir-ne la planificació d'obertura i automatitzar-ne la càrrega en el Portal de Dades Obertes del Govern de les Illes Balears.
- Atendre i prioritzar les necessitats d'obertura i reutilització de dades públiques que derivin de la normativa aplicable en aquesta matèria o de la demanda de la ciutadania o d'entitats i organismes, tant públics com privats.

- Fer el seguiment i el control del compliment dels compromisos i els acords establerts sobre l'obertura i la reutilització de dades públiques.
- Vetlar per la qualitat i l'actualització de les dades publicades al Portal de Dades Obertes del Govern de les Illes Balears.
- Coordinar la recollida d'informació per a la redacció de l'informe anual sobre l'obertura i la reutilització de dades públiques.

Com es pot observar, aquesta comissió és un instrument essencial per poder dur a terme i coordinar la governança de les dades públiques de les diferents conselleries del Govern de les Illes Balears.

Acord del Consell de Govern de 17 d'abril de 2023, pel qual s'estableixen mesures per impulsar l'obertura i reutilització de les dades del Govern de les Illes Balears

Finalment, el 17 d'abril de 2023 s'aprovà un nou acord de Consell de Govern, pel qual el Govern de les Illes Balears es compromet a publicar la màxima quantitat possible de dades procedents de diferents organismes públics sota la seva direcció. Això no obstant, aquesta obertura d'informació no se centra exclusivament en el volum d'informació publicada: a més, la política d'obertura ha de vetlar per aspectes tan importants com el manteniment de la qualitat de la informació publicada, l'aprofundiment en la transparència de la gestió pública, l'alineació de la publicació amb les demandes i els interessos de la ciutadania o la publicació en formats interoperables que en facilitin la interpretació i la posterior anàlisi.

Les mesures que s'estableixen mitjançant aquest acord estan adreçades, precisament, a fer possible aquest objectiu, l'assoliment del qual comporta la implicació de l'Administració autonòmica i del seu sector públic instrumental, com a agents generadors d'informació.

A continuació, es mostra un gràfic que resumeix la normativa d'àmbit autonòmic en relació amb la reutilització de la informació del sector públic i les dades obertes:

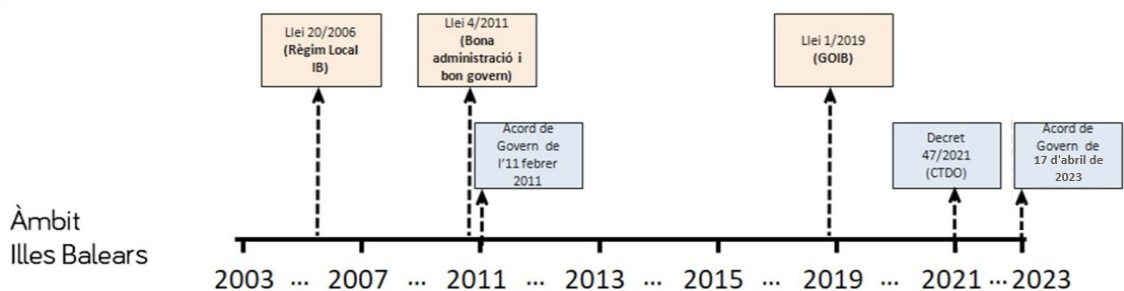

Figura 2. Resum de la normativa autonòmica que regula les dades obertes i la reutilització de la informació del sector públic.

En aquest apartat, es fa un resum dels aspectes més importants del marc normatiu que regula la reutilització de la informació pública i les dades obertes en els tres àmbits: l'europeu, l'estatal i l'autonòmic. Els punts principals que caldria destacar serien els següents:

- S'estableixen categories de dades d'alt valor per a l'obertura i la reutilització (dades geoespacionals, dades estadístiques, dades ambientals, dades meteorològiques, dades socials i dades de mobilitat).
- L'accés a les dades públiques ha de ser per defecte gratuït.
- S'han d'oferir dades de qualitat i en format reutilitzable.
- S'ha d'assegurar la protecció de les dades personals (cal complir la LOPD).
- Les dades han de ser interoperables amb el catàleg de dades obertes estatal.
- Les administracions públiques han de tenir una unitat responsable de les dades.
- Les administracions públiques han d'habilitar un procediment de tramitació de sol·licituds de reutilització.

BIBLIOGRAFIA

Acord del Consell de Govern d'11 de febrer de 2011, pel qual es posa en marxa el projecte d'obertura de dades públiques de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, en compliment de la Llei 37/2007, de 16 de novembre, de reutilització de la informació del sector públic.

Acord del Consell de Govern de 17 d'abril de 2023, pel qual s'estableixen mesures per impulsar l'obertura i reutilització de les dades del Govern de les Illes Balears.

Decret 47/2021, de 3 de desembre, pel qual es creen i regulen la Comissió Interdepartamental de Govern Obert, la Comissió Tècnica de Transparència i la Comissió Tècnica de Dades Obertes.

Directiva 2003/98/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 17 de novembre de 2003, relativa a la reutilització de la informació del sector públic.

Directiva 2013/37/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 26 de juny de 2013, per la qual es modifica la Directiva 2003/98/CE, relativa a la reutilització de la informació del sector públic.

Directiva 2019/1024/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de juny de 2019, relativa a les dades obertes i la reutilització de la informació del sector públic.

Llei 37/2007, de 16 de novembre, sobre reutilització de la informació del sector públic.

Llei 4/2011, de 31 de març, de la bona administració i del bon govern de les Illes Balears.

Llei 20/2006, de 15 de desembre, municipal i de règim local de les Illes Balears (modificada per Llei 3/2017, de 7 de juliol, per introduir mesures de transparència i participació).

Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears.

Reial decret 1495/2011, de 24 d'octubre, pel qual es desenvolupa la Llei 37/2007, de 16 de novembre, sobre reutilització de la informació del sector públic, per a l'àmbit del sector públic estatal.

Reial decret llei 24/2021, de 2 de novembre, de transposició de directives de la Unió Europea en les matèries de bons garantits, distribució transfronterera d'organismes d'inversió col·lectiva, dades obertes i reutilització de la informació del sector públic, exercici de drets d'autor i drets afins aplicables a determinades transmissions en línia i a les retransmissions de programes de radi i televisió, exempcions temporals a determinades importacions i subministraments, de persones consumidores i per a la promoció de vehicles de transport per carretera nets i energèticament eficients.

Resolució de 19 de febrer de 2013, de la Secretaria d'Estat de Administracions Públiques, per la qual s'aprova la Norma tècnica d'interoperabilitat de reutilització de recursos de la informació.